

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS NITZAVIM • MAAMAR 3

כי קרוב אליך הדבר מאד בפֿיך וגו'

For the Matter Is Very
Near to You, in Your Mouth

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com

THE CHASSIDISHE PARSHA

likuteitorah.com/likutei-torah/nitzavim/3/

1 כי קרוב אליך הדבר מאד בפיו וגו'. (פ"ה דעירובין נ"ד א' רבות כי תשא פ"ז [פרק ז'] וס"פ נצבים תד"א [תנא דבי אליהו] ח"א [חלק א'] פכ"ז ח"ב [חלק ב'] פי"ד [פרק י"ד / פרשה י"ד]) להבין כפל הלשון במה שנאמר תחלה לא נפלאה היא ממך ולא רחוקה היא.

"For the matter is very near to you, in your mouth," etc. (Eruvin, chapter 5, folio 54a; [Midrash] Rabbah, Ki Sisa, chapter 7, and the end of Nitzavim; Tanna DeBei Eliyahu, Part I, chapter 27, [and] Part II, chapter 14.) [We need] to understand the doubled wording in what is said first: "It is not hidden (nifleis) from you, nor is it far off."

אך הנה נפלאה עם שהוא לשון פלא הוא ג"כ לשון הפרשה. כמו לפלא נדר (בפ' אמור כ"ב כ"א).

However, nifleis, though it is a term of wonder (pele), is also a term of separation, as in "lefalet neder," "to set apart a vow" (in Parshas Emor, 22:21).

ותרגמו לפרשא וכן פרש"י [פירש רש"י / פירוש רש"י] שם להפריש וכנזכר מזה בד"ה ואכלתם אכול גבי להפליא (ואפשר שהם ענין אחד כי מה שהוא מופרש ומובדל הרי זה כענין הפלא שהוא ג"כ ענין המכוסה ונעלם ואינו מושג וכ"כ [וכן כתב] בשרשים)

And its Targum [renders it] lefarasha, "to set apart," and so Rashi explains there: "to set apart" (lehafrish); and as is mentioned about this in the discourse beginning "And you shall eat [your fill]," regarding "wondrously" (lehafla). (And it is possible that they are one concept: for what is set apart and separated is like the wondrous, which is also a matter of what is covered and hidden and not grasped. And so it is written in the Shorashim [the Book of Roots].)

והענין כי תלת דרגין אינון מתקשראן דא בדא קודשא ב"ה ואורייתא וישראל וכל חד דרגא על דרגא סתים וגליא פי' שכל אחד הוא בבחי' סובב וממלא.

And the explanation is: "Three levels are bound one to another: the Holy One, blessed be He, the Torah and Israel; and each one is level above level, hidden and revealed." That is, each one is in the aspect of the light that encompasses all worlds (sovev) and the light that fills all worlds (memalei).

ממלא הוא בבחינת הלבשה והשגה ונק' גליא וכמ"ש בד"ה ונקדשתי בתוך בני ישראל בפ"י וענין עלמא דאתגלייא.

Memalei is in the manner of enclothement and comprehension, and it is called "revealed," as is explained in the discourse beginning "And I shall be sanctified among the children of Israel," on the meaning and concept of the revealed world (alma de'isgalya).

2 וסובב הוא למעלה מהדעת וההשגה ועמ"ש בד"ה וידעת היום גבי דעת ואמונה. ומ"ש בד"ה וירא ישראל את כו' ויאמינו בה'.

And the light that encompasses all worlds (sovev) is above knowledge (daas) and comprehension. And see what is written in the discourse beginning "Know this day," regarding knowledge and faith, and what is written in the discourse beginning "And Israel saw the," etc., "and they believed in Havayah."

ובתורה יש ג"כ גליא וסתים וכמ"ש בד"ה תורה צוה. ובנשמות ישראל יש ג"כ גליא וסתים כמבואר לעיל ע"פ

In the Torah, too, there is revealed and hidden, as is explained in the discourse beginning "The Torah [that Moshe] commanded [us]." And in the souls of Israel, too, there is revealed and hidden, as is explained above on [the verse]

כי תצא ובד"ה היום הזה מצוך ובד"ה יונתי בחגוי וישראל מתקשראן באורייתא שהשגת התורה מלובשת בכל אחד ואחד מישראל. כמ"ש וזאת לפנים בישראל ואין זאת אלא תורה שהיא מלובשת בפנימיות כו'

"When you go out," and in the discourse beginning "This day ... commands you," and in the discourse beginning "My dove, in the clefts." And Israel is bound to the Torah, for the comprehension of the Torah is en clothed in each and every one of Israel, as it is written, "And this was formerly (lefanim) in Israel," and "this" is none other than Torah, which is en clothed in the inner dimension (pnimiyus), etc.

(עמ"ש סד"ה ראה אנכי נותן ובד"ה ויהי מקץ ועיין מענין וזאת לפנים ברות ר"פ נשא וברות ע"פ זה זח"ג [זהר חלק ג] חקת ק"פ סע"א [סוף עמוד א]) ואורייתא מתקשראה בקודשא בריך הוא דאורייתא וקוב"ה [וקודשא בריך הוא] כולא חד ע' [עיינן] בפ' בשלח (ד"ס סע"א [סוף עמוד א]).

(See what is written at the end of the discourse beginning "See, I set," and in the discourse beginning "And it came to pass at the end"; and see on the subject of "And this was formerly in Israel" in Ruth, at the beginning of Parshas Naso, and in Ruth on this verse, [and] the Zohar, Part III, Chukas, folio 180, end of side a.) And the Torah is bound to the Holy One, blessed be He, for the Torah and the Holy One, blessed be He, are all one; see [the Zohar,] Parshas Beshalach (folio 60, end of side a).

והיינו שהתורה היא הממוצע המחבר ומקשר בחינת אלהותו ית' בנש"י [בנשמות ישראל] בבחינת ממלא ובבחינת סובב שיהא התקשרות בחי' גליא שבנש"י [שבנשמות ישראל] לבחי' גליא דהקב"ה בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין].

That is, the Torah is the intermediary that joins and connects the level of His G-dliness, may He be blessed, with the souls of Israel, in the aspect of the light that fills all worlds (memalei) and in the aspect of sovev: so that the revealed level in the souls of Israel be bound to the revealed level of the Holy One, blessed be He, the level of memalei kol almin,

ובחינת פנימיות וסתים שבנש"י [שבנשמות ישראל] לבחי' סובב כל עלמין והיינו ע"י דאורייתא ג"כ סתים וגליא

and the level of the inner and hidden in the souls of Israel to the level of sovev kol almin. And this is through the Torah, too, being hidden and revealed

(ועמ"ש בד"ה ולא תשבית מלח וסד"ה שובה ישראל ועמ"ש בביאור ע"פ ועשו להם ציצית בענין עוטה אור כשלמה ובענין שהתורה ניתנה באש שחורה ע"ג [על גבין] אש לבנה דהיינו שיש בה פנימיות וחיצוניות כו')

(and see what is written in the discourse beginning "And you shall not omit the salt," and at the end of the discourse beginning "Return, O Israel"; and see what is written in the explanation of the verse "And they shall make themselves tzitzis," on the subject of "He wraps Himself in light as in a garment," and on the subject that the Torah was given as black fire upon white fire, meaning that it has an inner dimension (pnimiyus) and an outer dimension (chitzoniyus), etc.).

וזוהו כי המצוה הזאת כו' לא נפלאה וגוי ר"ל [רוצה לומר] שאינו מופרש ממך כלל דהיינו שהיא בחינת ממלא שמתלבש בתוך עצמות נשמות ישראל. ולא רחוקה היא בחינת סובב שאינה מתלבשת אבל אינה רחוקה שמאיר דרך מקיף.

And this is [the meaning of] "For this commandment," etc., "is not hidden," etc.: that is to say, it is not separated from you at all, meaning that it is the level of memalei, which is en clothed within the very essence of the souls of Israel. "Nor is it far off": [this is] the level of sovev, which is not en clothed, yet it is not far off, for it shines in the manner of an encompassing [light] (makif).

3 ופי' אשר אנכי מצוך היום היינו כי בכל יום יהיו בעיניך כחדשים כי התורה נצחית ובכל יום אנו אומרים היום וכן והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום אמרו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] שיהיו בעיניך כחדשים.

And the meaning of "which I command you today" is that every day they should be in your eyes as new; for the Torah is eternal, and every day we say "today." And likewise, on "And these words, which I command you today, shall be," our Sages, of blessed memory, said that they should be in your eyes as new.

4 ועמ"ש מזה בד"ה ציון במשפט תפדה. וכמאמר היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם שכל עוה"ז עד למחר שהוא קבול שכר נק' היום.

And see what is written about this in the discourse beginning "Zion shall be redeemed with justice." And as the saying goes, "Today to do them, and tomorrow to receive their reward": the whole of this world, until "tomorrow," which is the receiving of reward, is called "today."

ובראש השנה אנו אומרים זה היום תחלת מעשיך שכל ר"ה [ראש השנה] נעשה בבחי' היום מחדש ונמשך על כל השנה.

And on Rosh HaShanah we say, "This day is the beginning of Your works": for each Rosh HaShanah becomes the level of "today" anew, and it extends over the whole year.

אך צריך להבין מה שאמרו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] אדם נדון בכל יום גם ראש חדש נקרא ראשי חדשים וכן שבת מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו.

But we need to understand what our Sages, of blessed memory, said: "A person is judged every day." Also, Rosh Chodesh is called "heads of months," and likewise Shabbos: "from one new moon to the next, and from one Shabbos to the next."

5 והענין שהוא ית' למעלה מהזמן לכן כל בחינת זמן של ששת ימי באשית במחשבה אחת נברא צופה

And the explanation is: He, may He be blessed, is above time; therefore the whole dimension of time of the six days of creation was created in a single thought. He looks

ומביט עד סוף כל הדורות בסקירה והארה אחת כמ"ש ויצא כברק חצו שהוא בדרך סקירה והארה אחת כל שבעת ימי בראשית וימות המשיח ותחיית המתים.

and gazes to the end of all the generations in a single glance and illumination, as it is written, "And His arrow shall go forth like lightning": that is, all seven days of creation, the days of Mashiach and the Resurrection of the Dead, in the manner of a single glance and illumination.

6 וכן חמשים אלפים יובלות שהם גילויים ועליות בעילוי אחר עילוי כולם נבראו במחשבה אחת שהוא חיות כללות [עמ"ש מזה בביאור ע"פ יונתי בחגוי הסלע] כמ"ש

And likewise the fifty thousand jubilees, which are revelations and ascents, one elevation beyond another: all of them were created in a single thought, which is a general and collective life-force (klalus) (see what is written about this in the explanation of the verse "My dove, in the clefts of the rock"), as it is written,

פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון שיש כמה בחי' חי כמ"ש חי חלי הוא יודוך לכן נאמר לכל חי שכל עולם מקבל חיותו בפרטיות

"You open Your hand and satisfy every living thing (chai) [with] will (ratzon)": for there are several levels of "living," as it is written, "The living, the living, he shall thank You"; therefore it says "every living thing," for each world receives its life-force individually.

אבל הכל הוא בחי' רצון אחד פשוט ובהשתלשל לדיבור עליון נעשה עשרה מאמרות ע"ד משל משרי אחזה אלוה שהדיבור

But all of it is the level of one simple will; and as it descends (hishtalshelus) into the supernal speech, it becomes ten utterances. By way of analogy, [as in] "From my flesh I shall see G-d": speech

נחלק לפרטי פרטים ובמחשבה הוא כולל כל הדבורים במחשבה אחת מכ"ש [מכל שכן] למעלה ככל הפרטים נכללים בחיות כללי אחד:

is divided into the finest particulars, while in thought one includes all the words in a single thought; all the more so above, where all the particulars are included in one general life-force.

7 והנה כל החיות של כל השנה הוא נמשך בר"ה [בראש השנה] כי אדם נברא בראש השנה. והעולם נברא בכ"ה באלול וביום וי"ו נברא אדם בצלמנו כדמותנו

Now, all the life-force of the whole year is drawn down on Rosh HaShanah, for man was created on Rosh HaShanah. The world was created on the twenty-fifth of Elul, and on the sixth day man was created "in Our image, after Our likeness,"

שהוא כולל כל הנבראים כולם כמ"ש ויפח באפיו נשמת חיים שהיתה נשמתו כוללת כל הנשמות.

for he includes all created beings, every one of them, as it is written, "And He breathed into his nostrils the soul of life": for his soul included all the souls.

לכן בכל ר"ה [ראש השנה] נעשה צירוף חדש שהוא הארה מהמקור שהוא הסובב חיות כללי על כל השנה וכל שנה ושנה הוא צירוף לחיות חדש ואח"כ נתחלק לפרטים

Therefore on every Rosh HaShanah a new combination [of letters] is made, which is a radiance from the Source, which is the light that encompasses all worlds (sovev): a general life-force for the whole year. Each and every year is a combination for a new life-force, and afterwards it is divided into particulars,

שהם י"ב חדשים וכל חדש מקבל חיות מהארת הכלל והיום הוא הפרט מכלל החדש ומקבל ממנו חיותו.

which are the twelve months; each month receives life-force from the radiance of the general (klal), and the day is the particular (prat) within the general [life] of the month, and receives its life-force from it.

8 ולכן אמרו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] איזה חג שהחודש מתכסה בו הוא ראש השנה שהוא המקור הכולל לכן הארת החודש מתבטל בו כביטול זיו השמש בשמש [ועמ"ש בד"ה יביאו לבוש מלכות גבי

Therefore our Sages, of blessed memory, said, "Which festival is it on which the month (chodesh) is covered?" It is Rosh HaShanah, which is the all-inclusive source; therefore the radiance of the month is nullified in it, like the nullification of the sun's ray within the sun (and see what is written in the discourse beginning "Let them bring royal apparel," regarding

ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] הנביאים והכתובים עתידים להבטל כו' ע"ש] כמאמר ברוך שאמר והיה העולם הוא חיות כללי לכל העולם וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] והלא במאמר אחד היה יכול להבראות

“And therefore our Sages, of blessed memory, said that the Prophets and the Writings will in the future be nullified,” etc.; see there). As in the saying, “Blessed is He who spoke and the world came into being”: this is a general life-force for the whole world. And this is what our Sages, of blessed memory, said: “But could it not have been created with one utterance?”

שהוא החיות כללי [ועמ"ש הרמ"ז [הרב משה זכות] בפ' תולדות בדף קל"ה ע"א בפ"י במאמר אחד ע"ש] ברוך אומר ועושה הוא הפרט

which is the general life-force (and see what the Ramaz wrote in Parshas Toldos, on folio 135a, on the meaning of “with one utterance”; see there). “Blessed is He who says and does” is the particular,

שהוא צירוף חדש לכל יום [ע' [עיינן] בזהר בשלח דס"ג ע"ב ובפ' יתרו דפ"ח ע"א ועמ"ש בד"ה לבאר ענין יוה"כ [יום הכפורים] גבי כאשר יתבונן המשכיל

which is a new combination for each day (see the Zohar, Beshalach, folio 63b, and Parshas Yisro, folio 88a; and see what is written in the discourse beginning “To explain the matter of Yom Kippur,” regarding “When the thoughtful person reflects

כי באמת חדשים לבקרים כו' יעו"ש [יעיינן שם] וכן חיות של שנה זו אינו החיות של שנה שעברה. that in truth they are ‘new every morning,’ etc.”; see there). And likewise, the life-force of this year is not the life-force of the year that has passed.

9 וזהו שאומרים בראש השנה זה היום תחלת מעשיך שנעשה הארה מחדש מהכלל וכן אצל התורה נאמר אשר אנכי מצוך היום כי באמת צריך לירד דרך השתלשלות להתלבש בזמן [ועמ"ש בפ' עקב בד"ה

And this is why we say on Rosh HaShanah, “This day is the beginning of Your works”: for a radiance is made anew from the general (klal). And likewise of the Torah it is said, “which I command you today”; for in truth it must descend through the chain of descending worlds (hishtalshelus) to be en clothed in time (and see what is written in Parshas Eikev, in the discourse beginning

ולהבין שרש כו' גבי פ"י על תורתך שלמדתנו] ובכל יום יורד הארה חדשה מהתורה להתלבש.

“And to understand the root,” etc., regarding the meaning of “for Your Torah that You have taught us”). And every day a new radiance descends from the Torah to be en clothed.

10 וזהו שאנו מברכין בכל יום נותן התורה מחדש. [ועוד יובן זה עפ"י ש"ש [על פי מה שכתוב] לעיל סדי"ה כי

המצוה הזאת גבי כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו ועמ"ש בד"ה אני ישנה ולבי ער גבי

And this is why every day we bless [G-d] "who gives the Torah," anew. (This will be understood further from what is written above, at the end of the discourse beginning "For this commandment," regarding "Whoever reads and repeats [Torah], the Holy One, blessed be He, reads and repeats opposite him"; and see what is written in the discourse beginning "I am asleep, but my heart is awake," regarding

והנה באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] זו אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] כו' וכמ"ש ויקם עדות ביעקב כו' ע"ש
ובד"ה צאינה וראינה ועמ"ש כפ' בשלח בד"ה ויאמר משה אכלוהו היום]

"Now, through this arousal from below, an arousal from above," etc., and as it is written, "He established a testimony in Yaakov," etc.; see there; and in the discourse beginning "Go out and see"; and see what is written in Parshas Beshalach, in the discourse beginning "And Moshe said, 'Eat it today.'")

וכן כנסת ישראל חדשים לבקרים רבה אמונתך שבכל יום צריך לקנות בנפשו אמונה חדשה מהמקור

And likewise the Congregation of Israel [says], "They are new every morning; great is Your faithfulness (emunah)": for every day a person must acquire in his soul a new faith (emunah) from the Source.

כי ימים יצרו כל ימי האדם שהם שבעים שנה הם יצרו וקצובים לאדם ולא אחד בהם שהקרי הוא בוי"ו
שהימים הנקצבים הוא בשביל שיתגלה ויתרבה הארה באמונה בתוספת חדש בכל יום

For "days were formed": all the days of a person, which are seventy years, "were formed" and allotted to the person, "and lo (not) one among them"; for the keri [the way it is read] is with a vav [lo, "to Him"]; the allotted days are so that the illumination in faith may be revealed and increase, with a new addition every day.

וזהו רבה אמונתך מבחי" סובב ע"י שרואה בכל יום ערב ובקר תמידין כסדרן מזה יכיר למעלה מהזמן:

And this is "great is Your faithfulness" from the level of the light that encompasses all worlds (sovev): through seeing every day evening and morning, continually in their order, one comes from this to recognize [what is] above time.

11 ב והנה הארה שבנפש האדם היא בשני בחי' ממלא וסובב ממלא נקרא שמתלבש ונתפס במוחו השגת אלהות.

(2) Now, the radiance in a person's soul is in two aspects: memalei [the filling light] and sovev [the encompassing light]. Memalei is when the comprehension of G-dliness is enclothed and grasped in his mind.

כמ"ש ובחרת בחיים לאהבה את ה' וגוי' כי הוא חייך כי הבחירה בשכל לבד לבחור בטוב ולמאוס ברע ואהבה הוא בלב

As it is written, "And you shall choose life, to love Havayah," etc., "for He is your life." For choosing is in the intellect alone, to choose the good and reject the evil, whereas love is in the heart.

והבחירה קודם לאהבה שצריך להרגיל א"ע [את עצמו] בשכלו שיהיה מוסכם אצלו לבחור בחיים [ועמ"ש מזה בד"ה שמע ישראל בפי' ואתחנן] כמאמר ראה נתתי לפניך היום וגוי'

And choosing comes before love: a person must accustom himself, in his intellect, until it is settled with him to choose life (and see what is written about this in the discourse beginning "Hear, O Israel," in Parshas Va'eschanan), as it says, "See, I have set before you today," etc.,

ובחרת בחיים שהוא החיות של שמים וארץ שאנו רואים ולא לבחור בגשמיות שהן כל תענוגי עולם הזה הכלה ונפסד שנקרא מות ואחר שיסכים בשכלו הבחירה בטוב

"and you shall choose life": that is, the life-force of the heavens and earth that we see, and not to choose physicality, that is, all the pleasures of this world, which comes to an end and perishes and is called "death." And after he has settled in his mind the choice of the good,

שהוא החיים יתבונן לבוא לבחינת אהבה וכמ"ש מזה בהד"ה שמע ישראל כי הוא חייך שהוא החיים האמיתים כמ"ש כי עמך מקור חיים

which is life, he should contemplate so as to come to the level of love, as is written about this in the discourse beginning "Hear, O Israel": "for He is your life," He being the true life, as it is written, "For with You is the source of life."

וזוהו בחינת ממלא שבנפש האדם שהאהבה נתלבש ונתפס בשכלו והוא בחינת ככל לבכך ובכל נפשך ובחינת סובב הוא בחינת ובכל מאדך למעלה מהכלי שהוא השכל.

And this is the level of memalei in a person's soul: the love is enclothed and grasped in his intellect; and it is the level of "with all your heart and with all your soul." And the level of sovev is the level of "and with all your might (me'od)": above the vessel, which is the intellect.

12 ועיין מ"ש בד"ה ועתה יגדל נא. [ועד"ז גם בתשובה יש ב' בחינות תשובה תתאה ותשובה עילאה] אך להסביר הענין איך אפשר להיות עבודה בבחינת סובב למעלה מהשכל.

And see what is written in the discourse beginning "And now, I pray, let [the power] be great." (And in the same way, in teshuvah too there are two levels: the lower teshuvah and the higher teshuvah.) But to explain the matter: how is it possible for there to be divine service at the level of sovev, above the intellect?

אך הענין הוא על ידי תשובה במסירת נפש שהוא למעלה מהדעת וכמ"ש במ"א שלכן לא נאמר בתורה טעם על מס"נ [מסירות נפש]

But the explanation is: it is through teshuvah with self-sacrifice (mesirus nefesh), which is above knowledge (daas), as is written elsewhere: that this is why the Torah states no reason for self-sacrifice,

כמו שנאמר טעם על אהבה כדכתיב לאהבה את ה' אלקיך כי הוא חיך והיינו לפי שהאהבה נמשכה מבחי' שכל וטעם

as a reason is stated for love, as it is written, "to love Havayah your G-d, for He is your life." That is because love is drawn from the level of intellect and reason

דרך השתלשלות משא"כ על מס"נ [מסירות נפש] לא נאמר טעם לפי שהוא למעלה מהשכל [וכמ"ש בד"ה כי טובים דודיך.

of the way of the chain of descent (hishtalshelus), whereas for self-sacrifice no reason is stated, because it is above the intellect (as is written in the discourse beginning "For your love is better,"

בפ' שמות ובד"ה חייב אינש לבסומי בפוריא] והיא בחינת אמונה שלמעלה מהדעת שנמשך מבחי' סובב [ועמ"ש בביאור ע"פ ואלה המשפטים גבי

in Parshas Shemos, and in the discourse beginning "A person is obligated to become intoxicated on Purim"). And it is the level of faith that is above knowledge, which is drawn from the level of sovev (and see what is written in the explanation of the verse "And these are the ordinances," regarding

כי תקנה עבד עברי. ששרש הנשמות מבחי' בעבר הנהר היוצא מעדן שהוא מבחי' עגולים וסוכ"ע.

"If you acquire a Hebrew servant": that the root of the souls is from the level of "beyond the river," [the river] that goes out of Eden, which is from the level of the circles (igulim) and sovev kol almin.

13 והנה גילוי בחי' זו בנפש האדם זהו הגילוי מבחי' סובב והוא שלא כסדר ההשתלשלות משכל למדות כו' כ"א מלמעלה מסדר ההשתלשלות.

Now, the revelation of this level in a person's soul is the revelation from the level of sovev, and it is not in the order of the chain of descent (hishtalshelus), from intellect to emotive attributes (middos), etc., but rather from above the order of hishtalshelus.

וכענין אע"ג [אף על גב] דאיהו לא חזי מזליה חזי. שהמשכה זו מבחי' מזליה בפנימית הוא הגילוי מלמעלה מבחי' השתלשלות עילה ועלול שכל ומדות כו']

It is like the matter of "Even though he does not see, his mazal sees": for this drawing-down from the level of his mazal, inwardly, is the revelation from above the level of hishtalshelus of cause and effect, intellect and emotive attributes, etc.)

לכן במקום שבעלי תשובה עומדים כו'. אך להבין טעם הדבר הנה כתיב אני ראשון ואני אחרון וכתוב בדבר ה' וגו'.

Therefore, "In the place where baalei teshuvah stand," etc. But to understand the reason for this: it is written, "I am first and I am last," and it is written, "By the word of Havayah," etc.

פירוש שהבריאה היא על ידי דבור וכתוב בראשית ברא אלהים שהבריאה היא יש מאין והענין שבריאת העולמות אינו בדרך השתלשלות מעילה לעלול.

That is, creation is through speech. And it is written, "In the beginning Elokim created (bara)": creation (beriah) is something from nothing (yesh me'ayin). And the explanation is that the creation of the worlds is not by way of hishtalshelus, from cause to effect.

ע"ד משל אצל האדם שהמדות מהשכל והדיבור מהמדות הוא דרך השתלשלות שע"י המדה נעשה הבל הלב.

By way of analogy, in a person, the emotive attributes [come] from the intellect, and speech from the emotive attributes; this is by way of hishtalshelus, for through the emotive attribute the breath of the heart is formed,

14 ואחר כך קול ודבור שהדבור נמשך מהקול והקול כו' הכל בדרך המשכה והשתלשלות עילה ועלול. and afterwards voice and speech, speech being drawn from voice, and voice, etc.: all of it by way of drawing-down and the chain of descent (hishtalshelus), cause and effect.

אבל בבריאת העולמות אינו דרך השתלשלות והמשכה שמאמר יהי רקיע אינו ערך של המאמר שיהיה נמשך ממנו רקיע שאף ריבוא רבבות צמצומים והשתלשלות ממדרגה למדרגה דרך עילה ועלול לא יועילו שישתלשל ויתהוה חומר גשמי אפילו

But in the creation of the worlds it is not by way of hishtalshelus and drawing-down. For with the utterance “Let there be a firmament,” it is not within the measure of the utterance that a firmament should be drawn forth from it; for even myriads upon myriads of contractions (tzimtzumim) and descents from level to level, by way of cause and effect, would not avail for physical matter to descend and come into being, even

כמו חומר הרקיע מהשתלשלות הרוחניות כו' אלא שהוא כח א"ס ב"ה הכל יכול לברוא הרקיע ע"י המאמר יהי רקיע יש מאין וזהו שלא כסדר השתלשלות כ"א בבחי' דלוג

like the matter of the firmament, from the descent of the spiritual, etc. Rather, it is the power of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, the Omnipotent, to create the firmament through the utterance “Let there be a firmament,” something from nothing (yesh me'ayin). And this is not in the order of hishtalshelus, but rather in the manner of a leap (dilug).

וכן כל הנבראים כו' מהבורא הוא מאין ולא דרך השתלשלות כי א"א להיות נמשך בחי' נברא גם בחי' חכמה שבהם אפילו מבחי' דבור שלמעלה

And so too all the created beings, etc.: [their coming] from the Creator is from nothing, and not by way of hishtalshelus. For it is impossible for the level of a created being, even the level of Chochmah (wisdom) that is in them, to be drawn forth even from the level of speech above,

שהוא בחינת התגלות שלמעלה שהבורא הוא היפך הנבראים ואפילו גם על התהוות חכמה עילאה מא"ס ב"ה נאמר והחכמה מאין תמצא שאפילו להיות נמשך בחינת אנת חכים

which is the level of revelation above; for the Creator is the opposite of the created beings. And even regarding the coming-into-being of supernal Chochmah from the Infinite One, blessed be He, it is said, “And Chochmah is found from ayin (nothing)”: for even the drawing-forth of the level of “You are wise,

ולא בחכמה ידיעא היינו התלכשות אור א"ס בחכמה אינו בבחינת השתלשלות וכל מה שנוכר בספרים השתלשלות עילה ועלול אינו על הנבראים מהבורא [כ"א בהשתלשלות רוח הבהמה מפני שור שבמרכבה משא"כ בהתהוות הגשמיות ממש

but not with a known wisdom," that is, the enclothement of the Infinite Light (Or Ein Sof) in Chochmah, is not by way of hishtalshelus. And all that is mentioned in the books about hishtalshelus of cause and effect does not refer to the created beings [coming] from the Creator (but rather to the descent of the spirit of the animal from the face of the ox in the Chariot; whereas in the coming-into-being of actual physicality,

וכן בהתהוות הרוחניות מא"ס ב"ה הוא יש מאין ממש וכמ"ש כ"ז [כל זה] באגה"ק [באגרת הקודש] ד"ה איהו וחיוהי].

and likewise in the coming-into-being of the spiritual from the Infinite One, blessed be He, it is truly something from nothing; as all this is written in Iggeres HaKodesh, in the passage beginning "He and His life-forces").

15 וזהו אני ראשון פי' שלהיות התהוות ראשית ההתהוות היינו חכמה עילאה הוא שלא ע"י השתלשלות אלא והחכמה מאין תמצא.

And this is "I am first": that is, for the first of all that comes into being, namely supernal Chochmah, to come into being is not through the chain of descent (hishtalshelus); rather, "And Chochmah is found from ayin."

וזהו אני ראשון אני אותיות אין ועד"ז גם כן אני אחרון היינו להיות התהוות שמים ו ארץ גשמיים מן המאמר הרוחני אינו דרך השתלשלות כ"א יש מאין והוא מבחינת סוכ"ע.

And this is "I (ani) am first": ani has the letters of ayin (nothing). And in the same way, "I am last": that is, for physical heavens and earth to come into being from the spiritual utterance is not by way of hishtalshelus, but rather [as] something from nothing; and it is from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin).

16 ועמ"ש מזה ע"פ יביאו לבוש מלכות ולכן כל המשכות צריך להיות מהמקור שהוא האין. ולכן כדי להמשיך הארה והמשכה זו ומה גם ברי"ה [בראש השנה] שאזי נמשך חיות כללי לכל השנה

And see what is written about this on the verse "Let them bring royal apparel." And therefore all drawings-down must be from the Source, which is the Ayin (Nothing). And therefore, in order to draw down this radiance and drawing-down, and all the more so on Rosh HaShanah, when a general life-force is drawn down for the whole year,

לכן צ"ל העבודה ג"כ בבחי' סובב שבנפש וזהו דוקא ע"י תשובה שכאשר האדם מוסר נפשו לה' כמו רבי אליעזר בן דרודייא שהוא מסירת הרצון.

therefore the service, too, must be at the level of sovev in the soul. And this is specifically through teshuvah (return): when a person gives over his soul to G-d, like Rabbi Eliezer ben Durdaya, which is the giving over of the will.

17 ועד"ז עכ"פ [על כל פנים] מסירת הרצון לה' בכל עניני רצונות הנפש להיות בטל רצונך להיות עוצם עיניו וכנ"ל.

And in the same way, at any rate, the giving over of the will to G-d in all the matters the soul desires: to fulfill "Nullify your will," to be one who "shuts his eyes," as mentioned above.

וכן בשמיעה ודיבור וכן לא תתורו אחרי לבבכם ביטול רצון כנ"ל. וכן בעשיית טוב בעל כרחך דוקא לעשות הכל בהיפוך רצונו.

And so too in hearing and speech; and so too "Do not stray after your heart": the nullification of the will, as mentioned above. And so too in doing good: specifically against your will, to do everything contrary to his own will.

18 וזהו ג"כ בחי' מס"נ [מסירות נפש] כי מה לי קטלא כולה כו' שהוא אתכפייא סט"א [סטרא אחרא] ע"י לב נשבר ונדכה אדם ובהמה תושיע שיעשה עצמו כבהמה ולא יחפוץ ברצון ותאוות גשמיות כמ"ש ועמך לא חפצתי

And this too is the level of self-sacrifice (mesirus nefesh), for "What difference is there to me between killing it entirely," etc. It is the subduing (iskafya) of the sitra achra (the other side) through "a broken and crushed heart." "Man and beast You save": that he make himself like a beast and not desire physical wants and cravings, as it is written, "And with You I desire nothing";

דהיינו אפילו מה שעמך הוא היודע הוא המדע איהו וגרמוהי חד כ"א כלה שארי ולבבי אליו ית' ממש וכמאמר בכל קראנו אליו ולא למדותיו מכש"כ [מכל שכן] וק"ו [וקל וחומר] רצונות גשמיים כו'.

that is, even what is "with You": "He is the Knower, He is the Knowledge," "He and His vessels are one" (ihu vegarmohi chad); but only "My flesh and my heart pine" for Him, may He be blessed, Himself; as in the saying, "Whenever we call upon Him": to Him, and not to His attributes. All the more so, and a fortiori, physical desires, etc.

19 ועי"ז יוכל לבא לבחי' ובכל מאדך להמשיך מבחי' סובב כי ע"י ביטול הרצון הוא מגיע להמקור

And through this he can come to the level of "and with all your might (me'od)," to draw down from the level of sovev; for through the nullification (bittul) of the will he reaches the Source,

שהוא האין וכתוב קרוב ה' לכל קוראיו וגו' באמת וזהו קורא בתורה שקורא להמקור להיות נמ שך בתורה

which is the Ayin. And it is written, "Havayah is near to all who call upon Him," etc., "in truth." And this is [the meaning of] "reading (korei) in the Torah": that he calls (korei) to the Source to be drawn down into the Torah.

כי אורייתא מכחהמ נפקת והחכמה מאין תמצא וע"י מסירת נפש ממשיך מהמקור וכל מה שלומד וקורא אח"כ הוא נקרא תורה לשמה לשם התורה שממשיך הארה מהמקור להתורה.

For the Torah comes forth from Chochmah, and "Chochmah is found from ayin." And through self-sacrifice he draws down from the Source; and all that he learns and reads afterwards is called Torah lishmah (for its sake): for the sake of the Torah, for he draws down a radiance from the Source into the Torah.

20 וזהו ועשיתם אתם אל תקרא אותם אלא אתם וכו' שנקרא עשיית המצוה ולא קיום בלבד כי אם עשיה

מחדש שהוא בחינת התפשטות המחיה כל העולמות וז"ש [וזהו שכתוב]

And this is [the meaning of] "And you shall do them (osam)": do not read osam (them) but atem (yourselves), etc.; for it is called the "doing" of the mitzvah, and not merely fulfilling [it], but rather making [it] anew, which is the level of the outspreading that gives life to all the worlds. And this is what is written,

כי קרוב אליך הדבר כו' לעשותו. לעשותו דוקא להמשיכו מחדש מהמקור וכמ"ש בד"ה בשעה שהקדימו נעשה בפ"י עושי דברו.

"For the matter is near to you," etc., "to do it." "To do it" specifically: to draw it down anew from the Source, as is written in the discourse beginning "When they put 'we will do' first," on the meaning of "who do His word."

21 ולכן נאמר במוסף דר"ה [דראש השנה] ועשיתם עולה בחיי לעשותו. דהנה כי נשגב שמו לבדו עד שלא נברא העולם היה הוא ושמו בלבד שהשם אינו עצמותו כמו אצל האדם שם ראובן ושמעון אינו אלא הארה מעצמותו.

And therefore it is said in the Musaf of Rosh HaShanah, "And you shall make a burnt offering": the level of "to do it." For behold, "For His Name alone is exalted": before the world was created there were He and His Name alone; for the name is not His essence, just as with a person, the name Reuven or Shimon is only a radiance from his essence.

22 ועמ"ש מזה בד"ה את שבתותי תשמרו. וכן ביו"ד נברא עולם הבא וכה"א [ובית הלל אומרים] נברא עולם הזה הכל בבחי' שם לבד.

And see what is written about this in the discourse beginning "My Shabbosos you shall keep." And likewise, with the yud the World to Come was created, and with the hei this world was created: all at the level of a name alone.

וע"י מסירת נפש הוא ממשיך בחי' סובב שמגיע עד המקור. וזהו כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום.

And through self-sacrifice (mesirus nefesh) he draws down the level of the light that encompasses all worlds (sovev), which reaches up to the Source. And this is "For this commandment which I (Anochi) command you today":

אני ממש שהוא מהותו ועצמותו ית' שלמעלה מעלה מבחי' שם והארה כו' ולכן נקרא עשייה מחדש והיינו ע"י בפיו הוא תורה.

"I" in the literal sense, which is His being and essence, may He be blessed, which is far above the level of a name and a radiance, etc. And therefore it is called making anew. And this is through "in your mouth," which is Torah,

23 ובלבבך הוא תשובה. וזהו לעשותו פי' שזהו שעושים ממש כביכול בחי' דברו ולא קיום בלבד כנ"ל וכענין ויעש דוד שם כמ"ש במ"א.

and "in your heart," which is teshuvah. And this is "to do it": that is, that one actually makes, as it were, the level of His word, and not merely fulfills [it], as mentioned above; as in the matter of "And David made a name," as is written elsewhere.

וז"ש [וזהו שכתוב] בקרבן מוסף דר"ה [דראש השנה] ועשיתם עולה כי ר"ה [ראש השנה] הוא ת חלת מעשיך שעושים ובונים בחי' דברו ית' והיינו מהמקור שהוא האין.

And this is what is written regarding the Musaf offering of Rosh HaShanah, "And you shall make a burnt offering": for Rosh HaShanah is "the beginning of Your works," when one makes and builds the level of His word, may He be blessed; and that is from the Source, which is the Ayin.

24 וזהו שאומרים במלכיות כה אמר הד צבאות מלך ישראל וגואלו אני ראשון ואני אחרון כו'.

And this is what we say in Malchuyos [the verses of Kingship]: "Thus says Havayah of Hosts, King of Israel and its Redeemer: I am first and I am last," etc.

ועמ"ש מזה בשה"ש [בשיר השירים] בד"ה צואך בחרוזים. וע' בזהר ס"פ פנחס דרנ"ה ע"ב מענין ועשיתם עולה.

And see what is written about this in Shir HaShirim, in the discourse beginning "Your neck with strings of beads." And see the Zohar, at the end of Parshas Pinchas, folio 258b, on the subject of "And you shall make a burnt offering."

וגם פי' לעשותו ע"ד מ"ש בזהר פ' וירא דקט"ו ע"א ע"פ ויעש ה' לשרה כו' עשייה איהו לעילא.

And also, the meaning of "to do it" is along the lines of what is written in the Zohar, Parshas Vayera, folio 115a, on the verse "And Havayah did for Sarah," etc.: "Doing (asiyah) is above."

25 והיינו כי משם נמשך ג"כ להיות העשייה וההתהוות יש מאין שזהו למעלה מהשתלשלות ועמ"ש מזה בד"ה צו את בני [בני ישראל] כו' את הכבש האחד תעשה כיו והיינו ע"י ועמך לא חפצתי.

That is, from there, too, is drawn the making and the coming-into-being of something from nothing, which is above the chain of descent (hishtalshelus). And see what is written about this in the discourse beginning "Command the children of Israel," etc., [on] "The one lamb you shall make," etc. And this is through "And with You I desire nothing."

אשר פי' חפץ הוא התשוקה הפנימית וכמ"ש בד"ה ושמתי כדכד גבי לאבני חפץ והיינו ע"י שיתבונן שכל העולמות הוא רק בחי' זמן

For the meaning of chefetz (desire) is the inner longing, as is written in the discourse beginning "And I will make [your windows] of kadmah," regarding "stones of chefetz." And this is through contemplating that all the worlds are only the level of time,

שהוא בחי' התפשטות הארה אחת כנ"ל וכלא חשיב לגמרי לגבי מהותו ועצמותו ית' שלמעלה מעלה מבחי' זמן.

which is the level of the outspreading of a single radiance, as mentioned above, and is considered utterly as nothing compared to His being and essence, may He be blessed, which is far above the level of time.

26 ועי' מ"ש בד"ה מי אל כמוך. ולזה נתקנו עשרת ימי תשובה שיש עשר ספירות בנפש האדם ג' שכליים וז' מדות

And see what is written in the discourse beginning "Who is a G-d like You." And for this the Ten Days of Teshuvah were instituted: for there are ten Sefiros in a person's soul, three intellectual and seven emotive attributes (middos),

וצריך להעלותם כולן לה' בבחי' תשובה עד יוה"כ [יום הכפורים] שהוא למעלה כדכתיב לפני ה' תטהרו והיינו ע"י תשובה.

and one must raise them all to G-d in the manner of teshuvah (return), until Yom Kippur, which is above, as it is written, "Before Havayah you shall be purified"; and that is through teshuvah.

27 ודרך פרט שי בתשובה ג"כ ב' מדרגות תשובה תתאה ותשובה עילאה תשובה תתאה היא בבחינת ממלא שבנפש

And in detail: in teshuvah, too, there are two levels, the lower teshuvah (teshuvah tata'ah) and the higher teshuvah (teshuvah ila'ah). The lower teshuvah is at the level of memalei [the filling light] in the soul,

היינו במחשבה דבור ומעשה הנמשכים מהשכל ומדות לקשרן כולן אליו ית' כל אחד לפי ערכו וזהו ענין בכל לבבך בשני יצריך ובכל נפשך.

that is, in thought, speech and action, which are drawn from the intellect and the emotive attributes: to bind them all to Him, may He be blessed, each according to its measure. And this is the meaning of "with all your heart," with both your inclinations, "and with all your soul."

אך תשובה עילאה הוא בחי' סובב שכנפש בחי' בכל מאדך וגם בחינה זו הוא קרוב אליך כמ"ש כי קרוב אליך הדבר מאד וכנ"ל בפ"י ולא רחוקה היא כו' כי קרוב כו':

But the higher teshuvah is the level of sovev [the encompassing light] in the soul, the level of "with all your might (me'od)." And this level too is near to you, as it is written, "For the matter is very (me'od) near to you," and as [explained] above on the meaning of "Nor is it far off," etc., "For it is near," etc.

LikuteiTorah.com
THE CHASSIDISHE PARSHA

About this edition

This edition contains the Hebrew text and the English translation.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Copy, print and share it freely, crediting Kehot Publication Society and likuteitorah.com; it may not be sold. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

English translation: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code/opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

From likuteitorah.com/likutei-torah/nitzavim/3/

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok